

GVERNUL

HOTĂRÂRE Nr. _____

din _____

**cu privire la aprobarea
Programul de creștere a competitivității producătorilor locali și integrarea în
lanțurile valorice**

În temeiul art. 9 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 306-313, art. 651), cu modificările ulterioare, în concordanță cu pct. 2.3.4. din Planul de acțiuni privind implementarea în anii 2023-2025 a Programului național pentru promovarea antreprenoriatului și creșterea competitivității (PACC 2027) în anii 2023-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 653/2023, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Programului de creștere a competitivității producătorilor locali și integrarea în lanțurile valorice, conform anexei;

2. Implementarea Programului de creștere a competitivității producătorilor locali și integrarea în lanțurile valorice se pune în sarcina Instituției Publice Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului.

3. Instituția Publică Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului va elabora și aproba în termen de 15 zile de la intrarea în vigoare a hotărârii, manualul operațional necesar pentru implementarea Programului de creștere a competitivității producătorilor locali și integrarea în lanțurile valorice, care va stipula etapele și modul de implementare al acestuia, precum și va asigura publicarea unui ghid de aplicare la Programul menționat pe pagina web oficială a instituției.

4. Finanțarea activităților prevăzute conform Programului de creștere a competitivității producătorilor locali și integrarea în lanțurile valorice se va efectua din contul și în limitele alocațiilor prevăzute în bugetul de stat și din contul asistenței financiare externe.

5. Activitățile de finanțare în cadrul Programului de creștere a competitivității producătorilor locali și integrarea în lanțurile valorice constituie o schemă de ajutor de stat și cad sub incidența prevederilor Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat și ale Regulamentului privind ajutorul de stat acordat întreprinderilor mici și mijlocii, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 10/2013.

6. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării al Republicii Moldova.

PRIM-MINISTRU

Dorin RECEAN

Contrasemnează:

**Viceprim-ministru, ministrul
dezvoltării economice și digitalizării**

Dumitru ALAIBA

Ministrul Finanțelor

Petru ROTARU

PROGRAM
de creștere a competitivității producătorilor locali și integrarea în lanțurile valorice

SECȚIUNEA 1

Definiții

În sensul Programului de creștere a competitivității producătorilor locali și integrarea în lanțurile valorice (în continuare - *Program*) se definesc următoarele noțiuni principale:

prestator de servicii de dezvoltare a afacerii - persoană fizică sau juridică care prestează activitate de consultare și instruire în dezvoltarea afacerii;

lanțuri valorice - reprezintă totalitatea activităților diferitor companii implicate în dezvoltarea, producerea, distribuția și mentenanță a unui produs sau serviciu de la idee până la livrarea către consumator;

furnizor - este o companie care furnizează orice materie primă, componente, servicii sau alte resurse necesare pentru desfășurarea activităților din lanțul valoric;

internaționalizarea IMM - procesele prin care întreprinderile își extind operațiunile și activitățile peste granițele naționale, participând la diferite etape producere, prestare a serviciilor.

SECȚIUNEA 2

Scopul și obiectivele specifice ale Programului

1. Prezentul Program are drept scop contribuirea la creșterea economică durabilă prin sporirea competitivității produselor și serviciilor întreprinderilor din Republica Moldova.

2. Programul are următoarele obiective specifice:

1) dezvoltarea competențelor antreprenoriale în domenii precum: management, planificarea afacerii, marketing (inclusiv înregistrarea mărcii comerciale), digitalizare, management al calității, logistică și management financiar, etc prin organizarea de instruiți/ateliere/evenimente specializate pentru a acoperi nevoile specifice ale beneficiarilor;

2) facilitarea accesului la serviciile de dezvoltare a afacerii prin oferirea de granturi pentru servicii de consultanță în domenii precum: management, marketing (inclusiv înregistrarea mărcii comerciale), planificarea afacerii, digitalizare, management al calității, logistică și management financiar;

3) facilitarea accesului la piețe noi și/sau extinderea pe piețele existente prin cofinanțarea cheltuielilor aferente diverselor activități relevante acestui obiectiv, cum ar fi: implementarea campanii de marketing și producerea materialelor de promovare și ambalajului, organizare/eficientizare de logistică, procese, digitalizare și implementarea inovațiilor de produse sau procese, management al calității și comerț electronic, etc.;

3. Prezentul Programul va asigura respectarea principiului transparenței în procesul decizional și atitudinea non-discriminatorie pentru toate întreprinderile eligibile.

SECȚIUNEA 3

Componentele Programului și activitățile de bază

4. Prezentul Program include următoarele componente de susținere a întreprinderilor din Republica Moldova.

5. Componenta **I – Vizibilitate și promovare**

Această componentă include un set de activități de promovare a Programului, a

rezultatelor acestuia precum și promovarea întreprinderilor care sunt interesate în identificarea cumpărătorilor interni și/sau internaționali:

1) *Promovarea Programului, precum și mediatizarea rezultatelor acestuia, inclusiv:*

- a) elaborarea planului de comunicare/vizibilitate;
- b) implementarea campaniilor de vizibilitate;
- c) elaborarea materialelor și instrumentelor de comunicare/informare (electronice și printate);
- d) sesiuni de informare și evenimente tematice;
- e) activități de promovare pe pagina www.oda.md și rețele de socializare;
- f) cooperarea și parteneriate cu autoritățile publice locale și cu infrastructura de dezvoltare a afacerilor.

2) *Promovarea întreprinderilor și generarea oportunităților de integrare în lanțurile valorice.*

- a) dezvoltarea bazei de date a întreprinderilor care sunt interesate a identificarea cumpărătorilor interni și/sau internaționali (businesslink.md);
- b) stabilirea și menținerea colaborării cu agregatori, instituțiile de comerț exterior și asociațiile de business, importatori și distribuitori;
- c) identificarea cererii/criteriilor pentru furnizori/produse/servicii a agregatorilor și/sau potențialilor Buyer, (inclusiv cerințele față de ambajaj, condițiile de livrare, etc.) și distribuirea solicitărilor (RFQ) către întreprinderi;
- d) organizarea activităților de facilitare a contactelor/conexiunilor dintre cumpărători și furnizori (B2B, potrivire, forumuri de procurare, misiuni de afaceri, etc.);
- e) implicarea birourilor (secțiilor) comercial-economice din cadrul misiunilor diplomatice și oficiilor consulare ale Republicii Moldova în facilitarea conexiunilor cu potențiali cumpărători și asigurarea vizibilității (după caz).

6. **Componenta II - Facilitarea accesului la serviciile de consultanță**

1) Acordarea suportului financiar nerambursabil pentru achiziționarea serviciilor de consultanță durată implementării cărora nu va depăși 12 luni :

- a) consultanță în marketing;
- b) planificarea afacerii;
- c) implementarea soluțiilor de inginerie și IT;
- d) implementarea standardelor internaționale și europene pe produse și servicii, inclusiv a standardelor pe sisteme de management a calității, realizarea analizelor și obținerea certificărilor;

e) dezvoltarea resurselor umane și dezvoltarea organizațională internă;

f) organizarea sau reorganizarea proceselor.

2) Acordarea suportului financiar pentru accesarea serviciilor de consultanță va fi efectuată în următoarele condiții:

- a) în cazul selectării prestatorului de către întreprinderea beneficiară - I.P. ODA va rambursa costurile achitate de către beneficiar după prezentarea setului complet de acte confirmative pentru efectuarea 100% achitării, inclusiv prezentarea livrabililor pentru serviciile contractate conform termenilor de referință aprobate de către ODA la inițierea proiectului;

- b) în cazul accesării serviciilor de consultanță oferite de prestatorii selectați de către I.P. ODA în cadrul inițiativelor speciale- accesarea serviciului de către întreprinderile beneficiare va fi posibilă după virarea contribuției proprii a beneficiarului pe contul I.P. ODA sau a prestatorului serviciilor de consultanță;

- 3) valoarea suportului financiar acordat pentru accesarea serviciilor de consultanță va constitui până la 50% (fără TVA) din costul serviciilor accesate, dar nu va depăși limita de

600 000 lei pentru o întreprindere;

4) În scopul facilitării accesului la serviciile de dezvoltare a întreprinderilor administrate de femei, întreprinderilor din zonele rurale și întreprinderilor sociale în conformitate cu prioritățile Strategiei naționale de dezvoltare "Moldova 2030" și obiectivele generale stabilite în Capitolul III din Programul de dezvoltare a antreprenoriatului și creșterea competitivității (PACC 2027), valoarea suportului financiar va constitui până la 60% (fără TVA) din prețul serviciilor achiziționate.

7. Componenta III - Facilitarea accesului și extinderea pe piețe prin cofinanțarea cheltuielilor.

1) Achiziționarea serviciilor și imobilizărilor corporale, necorporale, cărora nu va depăși 12 luni, necesare pentru:

- a) implementarea soluțiilor IT;
- b) implementarea standardelor internaționale și europene pe produse și servicii, inclusiv a standardelor pe sisteme de management;
- c) implementarea acțiunilor de organizarea sau reorganizarea proceselor;
- d) implementarea inovațiilor de produse sau procese;
- e) implementarea activităților de dezvoltare resurselor umane;
- f) protecția și achiziționarea obiectelor de proprietate intelectuală, licențelor pentru producere;
- g) implementarea acțiunilor de marketing;
- h) participarea la evenimente B2B, târguri, expoziții (taxa de înregistrare/co-participare la eveniment; costul chiriei spațiului expozițional funcțional și construcția/arenda/decorarea standului; promovare în publicații sau activități de vizibilitate al evenimentului; design și executarea materialelor grafice electronice și/sau printate; transportare mostre);

2) Valoarea suportului financiar acordat pentru achiziționarea serviciilor și imobilizărilor corporale, necorporale aferente realizării diverselor activități necesare facilitării accesului și extinderii pe piețe constituie până la 50% (fără TVA) din costul de realizare și nu va depăși limita de 2 000 000 lei pentru o întreprindere.

8. În scopul acordării suportului pentru facilitarea investițiilor care vor sprijini activitatea beneficiarilor, I.P. ODA va asigura informarea beneficiarilor despre produsele sale de acces la finanțare: 373, FACEM și Fondul de garantare. De asemenea, după o analiză a pieței, I.P. ODA va elabora și aproba un produs de finanțare oferit din mijloacele financiare ale Fondului pentru antreprenoriat și creștere economică a Moldovei, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.94/2023 pentru achiziționarea materiilor prime și a materialelor necesare procesului de producere în cadrul lanțurilor valorice, .

9. Cheltuieli neeligibile:
- a) plăți pentru împrumuturile și provizioanele pentru pierderi și datorii;
 - b) plata dobânzilor datorate;
 - c) plata amenzilor, penalităților financiare;
 - d) costuri de bunuri și servicii ori cota-parte a acestora acoperite de alte programe/proiecte de asistență și/sau subvenții de stat;
 - e) achiziția bunurilor/lucrărilor/serviciilor înainte de aprobarea proiectelor de către ODA în cadrul componentele II și III a Programului. Nu sunt eligibile avansurile acordate în mărime ce depășește 50 % din valoarea achiziției și efectuate cu mai mult de 3 (trei) luni înainte de depunerea formularului;
 - f) acoperirea pierderilor din diferențe nefavorabile de curs valutar;
 - g) cheltuieli de amortizare;
 - h) cheltuieli de transport;

- i) cheltuieli pentru plățile salariale;
- j) taxe și impozite;
- k) consumabile, servicii de mentinere/întreținere;
- l) costuri de leasing;
- m) plăți efectuate în numerar;
- n) bunuri imobile, cu excepția celor prevăzute în manualul operațional pentru implementarea prezentului Program;
- o) tehnica agricolă, eligibilă pentru subvenționare din contul Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural, enumerată în manualul operațional de implementare al prezentului Program, cu excepția activităților economice care nu pot fi finanțate din mijloacele Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural.;

10. contribuția proprie a beneficiarului se va utiliza în strictă corespundere cu necesitățile indicate în proiectul investițional din cadrul planului de afaceri, astfel ca să asigure concordanța investiției și realizarea obiectivelor propuse;

11. întreprinderile pot depune mai multe solicitări pentru acordarea suportului financiar până la atingerea valorilor maxime stabilite în prezentul Program.

12. **Componenta IV - Monitorizare, evaluare beneficiarilor**

Activitățile acestei componente au ca scop evaluarea implementării proiectelor finanțate, impactului acestora asupra afacerii, precum și identificarea și diminuarea riscurilor potențiale.

Perioada de monitorizare a beneficiarilor Programului va fi timp de 24 de luni din momentul transferării ultimei tranșe a finanțării nerambursabile de către I.P. ODA.

SECȚIUNEA 4

Criterii și domenii eligibile ale Programului

13. În cadrul prezentului Program pot participa întreprinderile definite ca IMM conform Legii nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, care întrunesc cumulativ următoarele criterii:

1) IMM înregistrate în Registrul de stat al persoanelor juridice din Republica Moldova;

2) Întreprinderile care au prezentat situații financiare anuale Biroului Național de Statistică pentru cel puțin ultimii 2 ani de activitate consecutivi, perioada în care demonstrează o creștere continuă a profitului și/sau venitului din vânzări (cu excepția anilor în care au fost declarate stare de urgență conform Legii nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război);

3) nu sunt parte a unui grup de întreprinderi al cărui număr de angajați și venituri din vânzări sau active totale deținute cumulativ depășesc condițiile pentru definirea IMM stabilite la art. 4 din Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii.

14. Activitățile economice eligibile în cadrul Programului sunt indicate în anexa nr. 1 la Program.

SECȚIUNEA 5

Indicatori de monitorizare și evaluare

15. **Indicatori de produs:**

1) **Componenta I – Vizibilitate și promovare**

- a) 9 conferințe, webinarii și seminarii desfășurate;
- b) 1000 participanți la conferințe, webinarii și seminarii organizate;
- c) 10000 vizualizări în rețele de socializare;

- d) 30 publicații în rețele de socializare;
- e) 5 apariții media;
- f) 1 parteneriat media stabilit;
- g) 2 campanii de vizibilitate realizate;
- h) baza de date businesslink.md funcțională și completată cu cel puțin 100 profile noi;
- i) 6 evenimente B2B matchmaking desfășurate;
- j) 50 întreprinderi participante la evenimente B2B.

2) **Componenta II - Facilitarea accesului la serviciile de dezvoltare a afacerii**

- a) 120 reprezentanți ale întreprinderilor au beneficiat de instruirii organizate de I.P. ODA;
- b) 20% din numărul beneficiarilor sunt întreprinderile administrate de femei, întreprinderilor din zonele rurale și întreprinderilor sociale;
- c) 260 companii finanțate.

3) **Componenta III - Facilitarea accesului și extinderea pe piețe prin cofinanțarea cheltuielilor**

- 1) 40 companii finanțate;
- 2) valoarea totală a proiectelor de dezvoltare a afacerilor implementate de circa 236 mil. lei.

16. **Indicatori de rezultat:**

- 1) 10% din numărul întreprinderilor participante la instruirile organizate de I.P. ODA au beneficiat de suport prin alte componente ale Programului;
- 2) 15 întreprinderi integrate în lanțurile valorice;
- 3) 30 întreprinderi colaborează cu întreprinderi agregatori de produse și servicii;
- 4) cel puțin 10% din întreprinderile beneficiare de suport prin Componenta II și III a Programului vor comercializa produsele și serviciile sale prin intermediul platformelor electronice;
- 5) creșterea reală a productivității (conform venitului din vânzări) întreprinderilor beneficiare a programului cu 10% peste 12 luni după implementarea proiectelor finanțate;
- 6) creșterea reală a cifrei de afaceri cu cel puțin 10% într-un termen de 12 luni după implementarea proiectelor finanțate;
- 7) circa 60% din companiile beneficiare vor majorarea câștigului salarial mediu pe companie;
- 8) cel puțin 20% din întreprinderile participante la prezentul Program vor majora exportul producției proprii și serviciilor cu 10% într-un termen de 12 luni după implementarea proiectelor finanțate.

SECȚIUNEA 6

Implementarea și coordonarea Programului

17. Prezentul Program se va implementa pe o perioadă de 36 de luni, cu posibilitate de extindere a acestuia.

18. Implementarea prezentului Program va necesita un buget estimativ în valoare de 189,5 milioane lei, fiind finanțat din alocațiile prevăzute în bugetul de stat și potențial din contul asistenței financiare externe. Bugetul poate fi majorat în funcție de resursele financiare disponibile din contul asistenței financiare externe.

19. Implementarea Programului se va realiza de I.P. ODA în conformitate cu procedurile existente și manualul operațional.

20. Funcția de supraveghere și de evaluare a activităților și a modului de

implementare a prezentului Program este îndeplinită de Consiliul I.P. ODA.

SECȚIUNEA 7

Raportare și monitorizare

21. I.P. ODA va coordona implementarea prezentului Program cu Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării al Republicii Moldova în scopul atingerii indicatorilor scontați și asigurării complementar acestuia cu alte programe de sprijin și de asistență ale donatorilor.

22. I.P. ODA va prezenta Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării al Republicii Moldova și Consiliului ODA, anual, până la data de 15 martie a anului în curs, raportul privind implementarea Programului și atingerea indicatorilor planificați.

Anexa nr.1
la Programul de creștere a
competitivității producătorilor locali
și integrarea în lanțurile valorice

**Activitățile economice
eligibile în cadrul Programului**

Nr. d/o	Secțiunea activității economice	Clasa activităților economice eligibile (conform CAEM 2*)
1	A. AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ ȘI PESCUIT	01.11 – 03.22
2	C. INDUSTRIA PRELUCRĂTOARE	10.11 – 33.20, cu excepția: 1101; 12.00; 20.51; 25.40; 30.40; 3211
3	H. TRANSPORT ȘI DEPOZITARE	49.10 – 53.20
4	I. ACTIVITĂȚI DE CAZARE ȘI ALIMENTAȚIE PUBLICĂ	55.10 – 56.30
5	J. INFORMAȚII ȘI COMUNICAȚII	58.11 – 63.99
6	M. ACTIVITĂȚI PROFESIONALE, ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE	69.20 – 75.00
7	N. ACTIVITĂȚI DE SERVICII ADMINISTRATIVE ȘI ACTIVITĂȚI DE SERVICII SUPORT	81.10 – 81.30
8	R. ARTĂ, ACTIVITĂȚI DE RECREERE ȘI DE AGREMENT	90.01 – 93.29; excepție: 92.00
9	S. ALTE ACTIVITĂȚI DE SERVICII	95.21 – 96.09

Nota informativă
la proiectul hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Programului de creștere a competitivității producătorilor locali și integrarea în lanțurile valorice

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea **Programului de creștere a competitivității producătorilor locali și integrarea în lanțurile valorice** (în continuare - proiect) a fost elaborat de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării de comun cu Instituția Publică Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Întreprinderile locale sunt la etapa incipientă de acces pe rafturile agregatorilor, precum și lanțurile valorice globale. Datorită șocurilor externe, accesului limitat la know how și finanțare, precum și o cultura antreprenorială redusă, acestea se confruntă cu o adoptare insuficientă a tehnologiilor avansate și a standardelor de calitate, limitându-le capacitatea de a concura pe piețele de desfacere. Aceasta este amplificat de un management antreprenorial și de parteneriate comerciale care nu reușesc să exploateze eficient potențialul de creștere și de integrare în lanțurile valorice. În contextul aderării la EU, sporirea capacității companiilor locale de a oferi produse și servicii competitive pentru piața locală și externă a devenit o prioritate pentru Guvernul Republicii Moldova.

Programul vizează îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii prin consolidarea capacităților lor antreprenoriale, facilitarea accesului la servicii de instruire și know how, precum și stimularea implementării acțiunilor pentru a spori competitivitatea și productivitatea lor, și pentru a accesa agregatorii și lanțurile valorice cu suportul acestui Program precum și instrumentelor de finanțare ODA (FACEM intestitii, 373, fondul de garantare).

Problema afectează întreprinderile mici și mijlocii din Moldova, care reprezintă un segment important al economiei constituind în anul 2022 circa 99,2% din numărul total al întreprinderilor, deținând 65,6% din total numărul mediu de salariați al întreprinderilor și contribuind cu 42,7% la formarea PIB în 2021. De asemenea, populația activă economic din țară este afectată de problema nivelului scăzut al productivității, care se traduce în venituri reduse, la aproximativ 39% din PIB per persoană angajată în Uniunea Europeană, în consecință nivel limitat de trai al întregii populații la aproximativ 28% față de PIB per cap de locuitor al UE și întârzierea dezvoltării economice.

Necesitatea susținerii IMM în dezvoltarea productivității, competitivității precum și a abilităților lor de a accede pe piețele internaționale este trasată în angajamentele privind dezvoltarea durabilă, până în anul 2030 în cadrul ODD 8.2 și ODD 8.3 naționalizate de Republica Moldova, precum și transpuse în țintele strategice relaționate în cadrul Obiectivului specific 1.1.Creșterea accelerată a productivității muncii, Obiectivul specific 1.2.Dezvoltarea oportunităților pentru inovații și antreprenoriat din Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, aprobată prin Legea nr. 315/2022, rezultatele și recomandările propuse de către OECD urmare evaluării din anul 2023 a cadrului actual de dezvoltare a IMM din Republica Moldova conform principiilor Small Business Act for Europe.

Programul de creștere a competitivității producătorilor locali și integrarea în lanțurile valorice este un program de stat de susținere a dezvoltării sectorului IMM elaborat în conformitate cu prevederile art. 11 din Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, care se sincronizează cu acțiunile de suport ale partenerilor externi de dezvoltare planificate în Republica Moldova.

Programul are drept scop de a contribui la creșterea economică durabilă prin sporirea competitivității produselor și serviciilor întreprinderilor din Republica Moldova.

Pentru realizarea scopului sunt stabilite următoarele obiective specifice ale activităților planificate pentru o perioadă de 36 luni de la aprobarea de către Guvern a Programului:

- 1) dezvoltarea competențelor antreprenoriale în domenii precum: management, planificarea afacerii, marketing (inclusiv înregistrarea mărcii comerciale), digitalizare, management al calității, logistică și management financiar, etc prin organizarea de instruirii/ateliere/evenimente specializate pentru a acoperi nevoile specifice ale beneficiarilor;
- 2) facilitarea accesului la serviciile de dezvoltare a afacerii prin oferirea de granturi pentru servicii de consultanță în domenii precum: management, marketing (inclusiv înregistrarea mărcii comerciale), planificarea afacerii, digitalizare, management al calității, logistică și management financiar;
- 3) facilitarea accesului la piețe noi și/sau extinderea pe piețele existente prin cofinanțarea cheltuielilor aferente diverselor activități relevante acestui obiectiv, cum ar fi: implementarea campanii de marketing și producerea materialelor de promovare și ambalajului, organizare/eficientizare de logistică, procese, digitalizare și implementarea inovațiilor de produse sau procese, management al calității și comerț electronic, etc..

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Programul de creștere a competitivității producătorilor locali și integrarea în lanțurile valorice este conceput pentru a aborda cauzele problemelor identificate, oferind sprijin pentru entitățile vizate după cum urmează:

Componenta I – Vizibilitate și Promovare

Această componentă se concentrează pe creșterea vizibilității programului și a întreprinderilor locale, facilitând identificarea de noi parteneri comerciali atât la nivel local, cât și internațional. Prin activități de comunicare și promovare, se urmărește promovarea întreprinderilor locale și conectarea acestora la oportunitățile de parteneriat.

Componenta II - Facilitarea accesului la serviciile de consultanță

Prin acordarea de suport financiar nerambursabil, această componentă sprijină întreprinderile în accesarea serviciilor de consultanță, de la marketing și planificarea afacerilor, până la implementarea soluțiilor IT și a standardelor de calitate internaționale. Se pune un accent deosebit pe dezvoltarea organizațională internă și reorganizarea proceselor, cu scopul de a crește eficiența operațională și competitivitatea pe piața. Aceasta vizează în mod direct îmbunătățirea capacităților interne ale IMM-urilor.

Componenta III - Facilitarea accesului și extinderea pe piețe prin cofinanțarea cheltuielilor

Orientată către extinderea accesului pe piețe și susținerea creșterii vânzărilor, această componentă oferă cofinanțare pentru achiziționarea serviciilor și imobilizărilor corporale, necorporale necesare creșterii capacităților și facilitării integrării în lanțurile valorice. Sprijinul acordat vizează adoptarea tehnologiilor avansate, implementarea standardelor de management al calității, precum și promovarea activă prin participarea la evenimente B2B și expoziții.

Programul oferă un cadru integrat de sprijin pentru întreprinderi, care adresează simultan nevoile de dezvoltare organizațională, acces la finanțare, acces și extinderea pe piețe. Printre soluțiile prevăzute se numără utilizarea platformelor digitale pentru promovarea afacerilor și crearea de noi oportunități de comerț, precum și modelul de cofinanțare care facilitează accesul la servicii de consultanță. În plus, programul pune un accent pe incluziunea socială și economică, oferind condiții preferențiale pentru întreprinderile administrate de femei, cele din zonele rurale și întreprinderile sociale.

5. Fundamentarea economico-financiară

Program se va implementa pe o perioadă de 36 de luni, cu posibilitate de extindere a acestuia.

Implementarea prezentului Program va necesita un buget estimativ în valoare de 189,5 milioane lei, care vor genera o valoare totală a proiectelor de dezvoltare a afacerilor implementate de circa 236 mil. lei.

Costurile de implementare a Programului vor fi finanțate din alocațiile prevăzute în bugetul de stat și potențial din contul asistenței financiare externe.

Conform Cadrului bugetar pe termen mediu 2024-2026 (CBTM 2024-2026), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.408/2023, pentru implementarea Programului respectiv, au fost alocate câte 10 000,0 mii lei anual (a se vedea Subprogram bugetar „5004 Susținerea întreprinderilor mici și mijlocii”, anexa nr.10 de la HG 408/2023).

Totodată, în contextul exercițiului de planificare bugetară pentru CBTM 2025-2027, conform limitelor preliminare recepționate de la Ministerul Finanțelor, pentru implementarea Programului dat au fost planificate câte 23 000,0 mii lei pentru anul 2024, și respectiv pentru anii 2025-2027, la fel 23 000,0 lei anual (2025- 23 000,0 mii lei; 2026-23 000,0 mii lei; 2027- 23 000,0 mii lei).

În vederea implementării eficiente a Programului, se solicită alocarea suplimentară din bugetul de stat, a câte 7 000,0 mii lei anual, pentru perioada 2025-2027.

Este de menționat că acțiunile prevăzute în program vor fi susținute de partenerii externi de dezvoltare a Republicii Moldova (GIZ și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD)).:

Suportul BIRD se referă la realizarea acțiunilor în perioada anilor 2023-2027 cu un buget planificat de 4,15 milioane USD, care urmează a fi gestionat prin efectuarea achizițiilor directe de către I.P. Unitatea de Implementare a Proiectului de competitivitate a IMM-urilor, din cadrul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării.

Suportul GIZ va fi discutat în 2024.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul nu necesită modificarea, abrogarea sau elaborarea de noi acte normative.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În conformitate cu prevederile Regulamentului Guvernului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, prezentul proiect se transmite Cancelariei de Stat spre promovare și urmează a fi avizat cu:

Ministerul Finanțelor

Ministerul Justiției

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare

Consiliul Concurenței

Centrul Național Anticorupție

Agenția de Investiții

Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală

Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare

Proiectul urmează a fi plasat pe pagina web oficială a Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării (www.mded.gov.md), compartimentul Transparența/Anunțuri privind consultări publice, precum și pe platforma guvernamentală (www.particip.gov.md).

8. Constatările expertizei anticorupție

Constatările expertizei anticorupție vor fi incluse urmare recepționării avizului Centrului Național Anticorupție

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

10. Constatările expertizei juridice

Informația referitoare la concluziile expertizei privind compatibilitatea proiectului cu alte acte normative în vigoare, precum și respectarea normelor de tehnică legislativă va fi inclusă după recepționarea expertizei juridice.

11. Constatările altor expertize

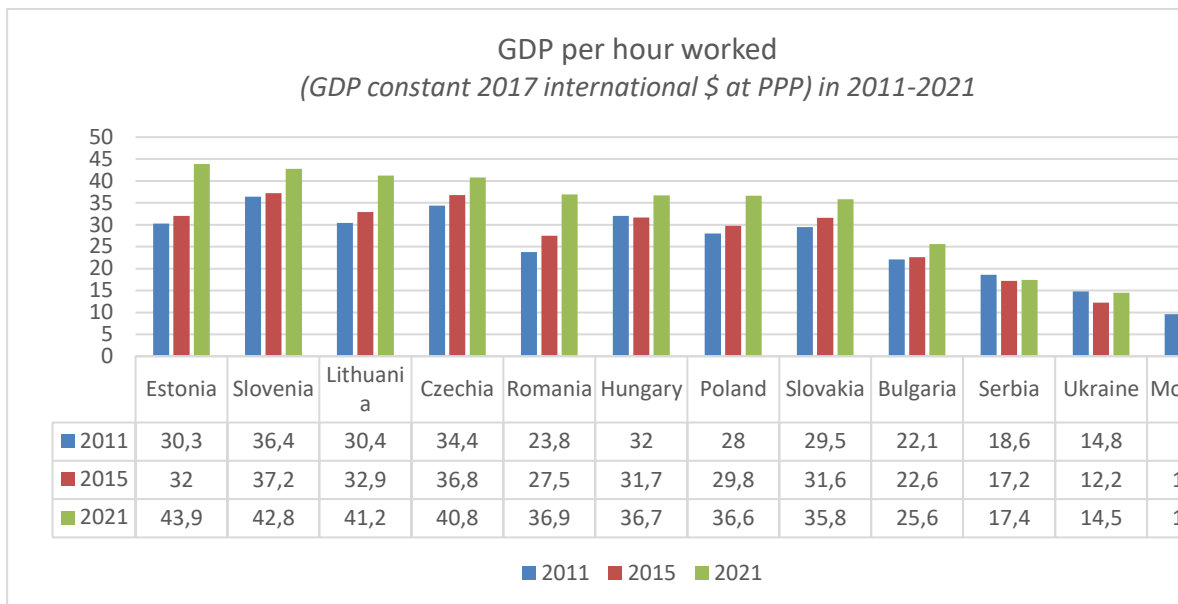
Proiectul nu conține prevederi de reglementare a activității de întreprinzător în sensul Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, astfel decăzând necesitatea examinării acestuia de către Grupul de lucru pentru reglementarea activității de întreprinzător.

Secretar de stat

Veronica ARPINTIN

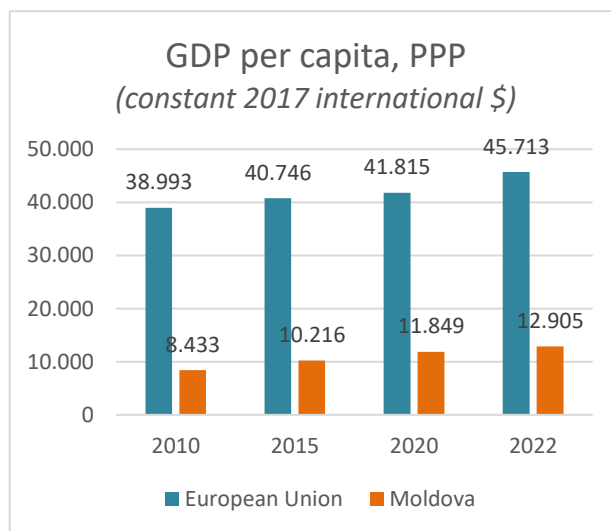
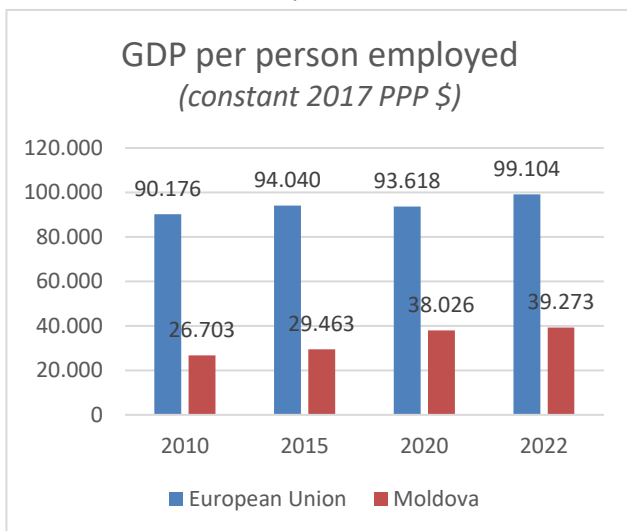
Analiza a impactului
în procesul de fundamentare a proiectului hotărârii de Guvern cu privire la
aprobarea Programului de creștere a competitivității producătorilor locali și integrarea în
lanțurile valorice

Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ):	Proiectul hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Programului de creștere a competitivității producătorilor locali și integrarea în lanțurile valorice (În continuare Program)
Data:	2024
Autoritatea administrației publice (autor):	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării de comun cu Instituția Publică Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului
Subdiviziunea:	Direcția politici de dezvoltare a antreprenoriatului
Persoana responsabilă și datele de contact:	Constantin ȚURCANU, Șef Direcția politici de dezvoltare a antreprenoriatului Direcția politici de dezvoltare a antreprenoriatului, tel. +373 79304013
Compartimentele analizei impactului	
1. Definirea problemei	
a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate	
<p>Problema principală propusă soluționată este că întreprinderile locale din Republica Moldova se confruntă cu dificultăți în accesarea rafturilor agregatorilor și a lanțurilor valorice globale. Conform estimărilor doar 20% din întreprinderile mici și mijlocii din Republica Moldova au acces la rafturile agregatorilor și doar 15% sunt integrate în lanțurile valorice globale. Aceste dificultăți includ accesul limitat la know-how și finanțare, precum și o cultură antreprenorială redusă. Ca rezultat, aceste întreprinderi au o adoptare insuficientă a tehnologiilor avansate și a standardelor de calitate, ceea ce le limitează capacitatea de a concura pe piețele de desfacere. Mai mult, managementul antreprenorial și parteneriatele comerciale nu exploatează eficient potențialul de creștere și integrare în lanțurile valorice.</p> <p>În contextul aderării la Uniunea Europeană, îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii devine crucială pentru Republica Moldova. Aceasta nu numai că ar consolida poziția economică a țării, ci ar facilita și integrarea mai profundă în piața unică europeană. Potrivit estimărilor, implementarea unor programe eficiente de instruire și dezvoltare a antreprenorilor ar putea duce la o creștere de până la 30% a numărului de întreprinderi integrate în lanțurile valorice globale și la o creștere a veniturilor acestora cu aproximativ 25%. Facilitarea accesului la finanțare este, de asemenea, esențială. Se estimează că prin intermediul instrumentelor de finanțare ODA (FACEM Investiții, 373, Fondul de Garantare), întreprinderile ar putea accesa finanțarea necesară pentru investiții în tehnologii avansate și îmbunătățirea proceselor, marketing, etc. Astfel, stimularea implementării acțiunilor pentru a spori competitivitatea și productivitatea întreprinderilor mici și mijlocii ar putea genera un impact semnificativ asupra economiei Republicii Moldova, inclusiv o creștere estimată a PIB-ului cu 1% pe termen mediu.</p>	
b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate	
<p>Stagnarea și scăderea productivității sectorului privat din Republica Moldova reprezintă o problemă majoră care afectează dezvoltarea economică și competitivitatea țării. Pe fundalul dimensiunii reduse a pieței locale care este unul din factorii principali ce împiedică dezvoltarea competitivității, întreprinderile moldovenești se confruntă cu ineficiențe în piață și o transformare structurală lentă, ceea ce duce la o creștere redusă a productivității muncii și la un decalaj semnificativ în comparație cu rezultatele din regiune. Astfel, Republica Moldova înregistrează cele mai scăzute performanțe în regiunea Europei de Est.</p>	

Sursa: ILOSTAT, Statistici privind productivitatea muncii

Problema afectează întreprinderile mici și mijlocii din Moldova, care reprezintă un segment important al economiei constituind în anul 2022 circa 99,2% din numărul total al întreprinderilor, deținând 65,6% din total numărul mediu de salariați al întreprinderilor și contribuind cu 42,7% la formarea PIB în 2021. De asemenea, populația activă economic din țară este afectată de problema nivelului scăzut al productivității, care se traduce în venituri reduse, la aproximativ 39% din PIB per persoană angajată în Uniunea Europeană, în consecință nivel limitat de trai al întregii populații la aproximativ 28% față de PIB per cap de locuitor al UE.

Factorii care au contribuit la apariția problemei (Stagnarea și scăderea productivității sectorului privat din țară, precum și lipsa de adoptare a tehnologiilor străine, a standardelor de calitate internaționale de către întreprinderile din Republica Moldova și exporturi limitate pe piețele globale):

- Nivelul redus de cunoștințe și abilități antreprenoriale;
- Dependenta economică de piețe tradiționale în ceea ce privește comerțul și logistica, limitând astfel diversificarea economică;
- Investițiile reduse în inovare și tehnologie care au împiedicat creșterea productivității în cadrul întreprinderilor moldovenești;
- Deficitul forței de muncă și reticența întreprinderilor în adoptarea tehnologiilor inovative din cauza costurilor și/sau a lipsei de conștientizare cu privire la avantajele acestora;
- Lipsa integrării în lucru cu agregatori, comerțul electronic, lanțurile valorice care ar putea deschide noi canale de distribuție și creștere a vânzărilor.
- Lipsa conformității cu standardele internaționale, limitând astfel exportul pe piețele globale.

Justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare:

Schimbarea situației curente și viitoare este esențială pentru stimularea creșterii economice și a competitivității Moldovei pe plan internațional. Integrarea în lanțurile valorice prezintă oportunități semnificative::

- Deschiderea unor noi canale de distribuție prin lucrul cu agregatori, comerț electronic și lanțurile valorice, generând astfel creștere economică durabilă și crearea de locuri de muncă bine plătite;
- Adoptarea tehnologiilor noi și a sistemelor de gestionare a lanțurilor de aprovizionare poate spori competitivitatea întreprinderilor și poate îmbunătăți capacitatea acestora de a concura pe piața globală;
- Creșterea productivității și competitivității poate contribui la îmbunătățirea veniturilor întreprinderilor și lucrătorilor din Moldova, stimulând astfel nivelul de trai și dezvoltarea economică.

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

Au fost identificate următoarele cauze specifice care au dus la apariția problemei:

- Nivelul redus al educației antreprenoriale se datorează lipsei culturii antreprenoriale, deficitului de resurse pentru a accesa programe moderne de instruire antreprenorială, accesul limitat la finanțare, precum și vitezei rapide de schimbare a sistemului de relații economice și apariția noilor factori și fenomene. Aceasta limitează capacitatea companiilor din Moldova de a crește competitivitatea și productivitatea, făcându-le mai puțin reziliente și reducându-le capacitatea de a se adapta la cerințele pieței moderne și ale consumatorilor care solicită o calitate sporită pentru prețuri cât mai mici.
- Două șocuri consecutive, pandemia și războiul din Ucraina, au influențat disproporțional sectorul companiilor locale. Resursele acestora au fost epuizate, iar modificările în lanțurile de aprovizionare au solicitat eforturi și resurse suplimentare, reducând semnificativ capacitatea companiilor locale de a planifica și a finanța schimbările necesare pentru a opera cu agregatori, comerț electronic și lanțuri valorice internaționale.
- Lipsa conectării cu lanțurile valorice durabile, în special cele europene, limitează companiile la concentrarea pe piața locală și pe lanțurile valorice ale piețelor tradiționale care sunt afectate de războiul dintre Rusia și Ucraina.
- Resursele limitate și dificultățile în accesarea finanțării, precum și provocările în obținerea creditelor, generează riscuri financiare semnificative pentru întreprinderile mici și mijlocii.
- Capacitățile limitate ale întreprinderilor mici și mijlocii de a investi în tehnologie și inovație datorită valorii adăugate reduse și lipsei accesului la cunoștințe și finanțare. Aceasta împiedică adoptarea tehnologiilor avansate și inovatoare, care ar putea crește eficiența și competitivitatea lor pe piața globală.

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

Problema creșterii economice stagnante și a scăderii competitivității în Republica Moldova a evoluat într-o situație critică, în care factorii de creștere economică au intrat în declin, iar efectele negative ale unor evenimente majore, cum ar fi pandemia COVID-19 și războiul din Ucraina, au amplificat această situație.

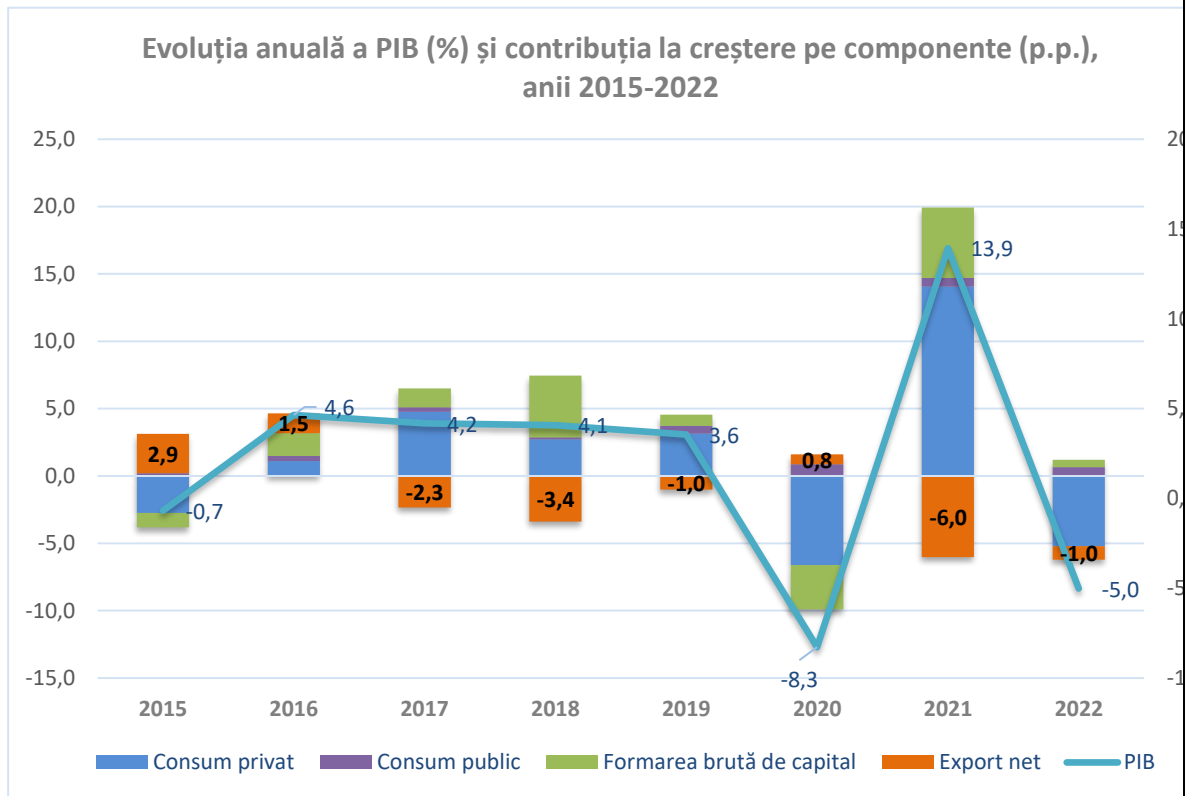
În ultimul deceniu, Republica Moldova a înregistrat rate de creștere economică relativ ridicate, dar volatile, care nu au fost sustenabile pe termen lung. Această creștere a fost determinată în principal de consumul generat de remitențe, în timp ce productivitatea a rămas scăzută din cauza unei economii nereformate. Șocul generat de pandemia COVID-19 a slăbit și mai mult economia prin reducerea fluxurilor de remitențe și prin perturbarea lanțurilor de aprovizionare.

De asemenea, războiul din Ucraina a avut un impact semnificativ, afectând disproporțional IMM din Republica Moldova. Resursele au fost epuizate, iar modificările în lanțurile de aprovizionare au necesitat eforturi și resurse suplimentare, reducând capacitatea companiilor locale de a se adapta la noile condiții ale pieței globale.

Fără o intervenție adecvată, această situație ar putea evolua într-un declin economic mai profund și mai îngrijorător pentru Republica Moldova. Riscurile includ:

- Reducerea investițiilor private și a capitalului străin, ceea ce ar duce la o stagnare sau chiar la o scădere mai accentuată a economiei.
- Creșterea șomajului și a sărăciei, ducând la o deteriorare a calității vieții pentru mulți cetățeni.
- Reducerea resurselor guvernamentale disponibile pentru servicii publice esențiale, cum ar fi sănătatea și educația.

- stagnarea modernizării și inovării, ceea ce ar putea reduce competitivitatea pe termen lung a Republicii Moldova pe piața internațională.

Prin urmare, este imperativ ca Guvernul și alte părți interesate să ia măsuri pentru a stimula creșterea economică și competitivitatea prin politici și instrumente de suport a întreprinderilor, menite să promoveze investițiile private, inovarea, educația antreprenorială și integrarea în activitatea agregatoarelor, comerțului electronic și în lanțurile globale.

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului

Programul de creștere a competitivității producătorilor locali și integrarea în lanțurile valorice este un program de stat de susținere a dezvoltării sectorului IMM elaborat în conformitate cu prevederile art. 11 din Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, care se sincronizează cu acțiunile de suport ale partenerilor externi de dezvoltare planificate în Republica Moldova.

Creșterea economică durabilă prin sporirea competitivității produselor și serviciilor întreprinderilor din Republica Moldova este trasată în angajamentele privind dezvoltarea durabilă, până în anul 2030 în cadrul ODD 8.2 și ODD 8.3 naționalizate de Republica Moldova, precum și transpuse în țintele strategice relaționate în cadrul Obiectivului specific 1.1. Creșterea accelerată a productivității muncii, Obiectivul specific 1.2. Dezvoltarea oportunităților pentru inovații și antreprenariat din Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, aprobată prin Legea nr. 315/2022. Programul de asemenea, este aliniat la Programul de dezvoltare a antreprenoriatului și creșterea competitivității (PACC 2027).

Nu există carențe în prevederile normative în vigoare care să condiționeze implementarea programului.

2. Stabilirea obiectivelor

a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)

Programul de creștere a competitivității producătorilor locali și integrarea în lanțurile valorice are drept scop contribuția la creșterea economică durabilă prin sporirea competitivității produselor și serviciilor întreprinderilor din Republica Moldova.

Pentru realizarea scopului sunt stabilite următoarele obiective specifice ale activităților planificate pentru o perioadă de 36 luni de la aprobarea de către Guvern a Programului:

1) dezvoltarea competențelor antreprenoriale în domenii precum: management, planificarea afacerii, marketing (inclusiv înregistrarea mărcii comerciale), digitalizare, management al calității, logistică și management financiar, etc prin organizarea de instruiți/ateliere/evenimente specializate pentru a acoperi nevoile specifice ale beneficiarilor;

2) facilitarea accesului la serviciile de dezvoltare a afacerii prin oferirea de granturi pentru servicii de consultanță în domenii precum: management, marketing (inclusiv înregistrarea mărcii comerciale), planificarea afacerii, digitalizare, management al calității, logistică și management financiar;

3) facilitarea accesului la piețe noi și/sau extinderea pe piețele existente prin cofinanțarea cheltuielilor aferente diverselor activități relevante acestui obiectiv, cum ar fi: implementarea campanii de marketing și producerea materialelor de promovare și ambalajului, organizare/eficientizare de logistică, procese, digitalizare și implementarea inovațiilor de produse sau procese, management al calității și comerț electronic, etc.;

Indicatorii de produs și rezultat sunt prezentați la punctul 5, b).

3. Identificarea opțiunilor

a) Expuneți succint opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție

Opțiunea de a nu face nimic ar implica continuarea stării actuale fără intervenții. Acest lucru ar putea duce la consecințe negative pentru Republica Moldova, inclusiv:

- Stagnarea sau scăderea economică mai accentuată, datorită absenței măsurilor care să stimuleze creșterea și investițiile în sporirea competitivității produselor și serviciilor locale.
- Creșterea sărăciei.
- Reducerea resurselor disponibile pentru serviciile publice esențiale, cum ar fi sănătatea și educația, datorită scăderii veniturilor guvernamentale.
- Întârzierea în modernizarea și inovarea economică, ceea ce ar putea diminua competitivitatea Republicii Moldova pe termen lung pe piața globală.
- Perpetuarea ciclului de dependență de remitențe și de alte fluxuri de venituri nesustenabile.

În ansamblu, lipsa de intervenție ar putea agrava problemele economice și sociale existente, afectând negativ viitorul și bunăstarea Republicii Moldova.

b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea ținesc cauzele problemei, cu indicarea noutăților și întregului spectru de soluții/drepturi/obligații ce se doresc să fie aprobate

Programul este conceput pentru a aborda cauzele problemelor identificate, oferind sprijin pentru entitățile vizate după cum urmează:

Componenta I – Vizibilitate și Promovare

Această componentă se concentrează pe creșterea vizibilității programului și a întreprinderilor locale, facilitând identificarea de noi parteneri comerciali atât la nivel local, cât și internațional. Prin activități de comunicare și promovare, se urmărește promovarea întreprinderilor locale și conectarea acestora la oportunitățile de parteneriat.

Componenta II - Facilitarea accesului la serviciile de consultanță

Prin acordarea de suport financiar nerambursabil, această componentă sprijină întreprinderile în accesarea serviciilor de consultanță, de la marketing și planificarea afacerilor, până la implementarea soluțiilor IT și a standardelor de calitate internaționale. Se pune un accent deosebit pe dezvoltarea organizațională internă și reorganizarea proceselor, cu scopul de a crește eficiența operațională și competitivitatea pe piața. Aceasta vizează în mod direct îmbunătățirea capacităților interne ale IMM-urilor.

Componenta III - Facilitarea accesului și extinderea pe piețe prin cofinanțarea cheltuielilor

Orientată către extinderea accesului pe piețe și susținerea creșterii vânzărilor, această componentă oferă cofinanțare pentru achiziționarea serviciilor și imobilizărilor corporale, necorporale necesare creșterii capacităților și facilitării integrării în lanțurile valorice. Sprijinul acordat vizează adoptarea tehnologiilor avansate, implementarea standardelor de management al

calității, precum și promovarea activă prin participarea la evenimente B2B și expoziții.

Programul oferă un cadru integrat de sprijin pentru întreprinderi, care adresează simultan nevoile de dezvoltare organizațională, acces la finanțare, acces la piețe noi și extinderea pe piețe. Printre soluțiile prevăzute se numără utilizarea platformelor digitale pentru promovarea afacerilor și crearea de noi oportunități de comerț, precum și modelul de cofinanțare care facilitează accesul la servicii de consultanță. În plus, programul pune un accent pe incluziunea socială și economică, oferind condiții preferențiale pentru întreprinderile administrate de femei, cele din zonele rurale și întreprinderile sociale.

c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare

Opțiunile alternative analizate sau luate în considerare, dar eventual respinse, ar putea include:

- Aplicarea unor politici guvernamentale mai restrictive sau mai directive pentru a gestiona economia. Aceasta ar fi putut implica reglementări stricte, controlul strict al prețurilor sau intervenția guvernamentală directă în economie. Astfel de măsuri discouragează inițiativele antreprenoriale și afectează negativ mediul de afaceri, limitând inovația și creșterea economică pe termen lung.

- Ignorarea integrării în lanțurile de aprovizionare globale: În loc să promoveze integrarea în lanțurile de aprovizionare globale, o opțiune ar fi putut fi ignorarea acestui aspect și concentrarea exclusiv pe piața internă sau pe parteneriate tradiționale de afaceri. Cu toate acestea, aceasta ar fi putut limita oportunitățile de creștere economică și de diversificare a economiei.

În general, aceste opțiuni alternative ar fi putut avea unele avantaje sau beneficii imediate, dar nu sunt sustenabile pe termen lung. Prin urmare, acestea nu au fost alese optându-se pentru o intervenție mai cuprinzătoare și mai sustenabilă pentru îmbunătățirea competitivității și creșterii economice.

4. Analiza impacturilor opțiunilor

a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate

Efectele negative ale stării actuale includ:

- Participarea redusă a companiilor locale în lanțurile valorice, comerțul electronic și agregatori;
- Productivitatea și competitivitatea redusă a companiilor locale;
- Absența unei creșteri semnificative a investițiilor și a diversificării exporturilor.

Efectele pozitive includ:

- Sporirea productivității companiilor locale și consolidarea poziției pe piața;
- Adoptarea inovației și contribuirea la sustenabilitatea economică;
- Creșterea profitabilității companiilor locale;
- Participarea în lanțurile valorice globale și adoptarea practicilor inovatoare pot spori competitivitatea produselor și serviciilor oferite de companiile din Republica Moldova.

Aceste efecte pozitive pot contribui la o creștere economică durabilă și la îmbunătățirea perspectivei economice a Republicii Moldova pe termen lung. Prin urmare, promovarea opțiunii recomandate poate avea un impact semnificativ în abordarea problemelor actuale ale economiei.

b¹) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Program se va implementa pe o perioadă de 36 de luni, cu posibilitate de extindere a acestuia. Implementarea prezentului Program va necesita un buget estimativ în valoare de 189,5 milioane lei, care vor genera o valoare totală a proiectelor de dezvoltare a afacerilor implementate de circa 236 mil. lei.

Costurile de implementare a Programului vor fi finanțate din alocațiile prevăzute în bugetul de stat și potențial din contul asistenței financiare externe.

Conform Cadrelui bugetar pe termen mediu 2024-2026 (CBTM 2024-2026), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.408/2023, pentru implementarea Programului respectiv, au fost alocate câte 10 000,0 mii lei anual (a se vedea Subprogram bugetar „5004 Susținerea întreprinderilor mici și mijlocii”, anexa nr.10 de la HG 408/2023).

Totodată, în contextul exercițiului de planificare bugetară pentru CBTM 2025-2027, conform limitelor preliminare recepționate de la Ministerul Finanțelor, pentru implementarea Programului

dat au fost planificate câte 23 000,0 mii lei pentru anul 2024, și respectiv pentru anii 2025-2027, la fel 23 000,0 lei anual (2025- 23 000,0 mii lei; 2026-23 000,0 mii lei; 2027- 23 000,0 mii lei).

În vederea implementării eficiente a Programului, se solicită alocarea suplimentară din bugetul de stat, a câte 7 000,0 mii lei anual, pentru perioada 2025-2027.

Este de menționat că acțiunile prevăzute în program vor fi susținute de partenerii externi de dezvoltare a Republicii Moldova (GIZ și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD)).

Suportul BIRD se referă la realizarea acțiunilor în perioada anilor 2023-2027 cu un buget planificat de 4,15 milioane USD, care urmează a fi gestionat prin efectuarea achizițiilor directe de către I.P. Unitatea de Implementare a Proiectului de competitivitate a IMM-urilor, din cadrul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării.

Suportul GIZ va fi discutat în 2024.

b²) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Nu este cazul

c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/îminente riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupuneri privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizați în acesta

Pentru opțiunile analizate, riscurile potențiale care ar putea duce la eșecul intervenției sau la schimbări semnificative în valoarea beneficiilor și costurilor estimate includ:

- Riscul principal este reprezentat de posibilitatea ca proiectul să nu fie aprobat. Acest lucru ar putea duce la incapacitatea de a implementa intervenția planificată și la pierderea beneficiilor anticipate.

- Un alt risc este legat de disponibilitatea insuficientă a resurselor financiare necesare pentru implementarea programului. Lipsa fondurilor poate afecta negativ calitatea și extinderea intervenției.

- Riscurile externe, precum amplificarea conflictului din Ucraina sau o nouă criză generată de pandemie, ar putea influența semnificativ capacitatea de implementare a proiectului. Aceste evenimente neprevăzute pot perturba planurile și pot necesita ajustări sau resurse suplimentare pentru a gestiona impactul asupra intervenției.

Pentru a minimiza aceste riscuri, este important să se efectueze o gestionare eficientă a Programului. De asemenea, este esențială evaluarea și actualizarea periodică a riscurilor pe parcursul implementării proiectului pentru a răspunde la schimbările din mediul extern și pentru a asigura succesul intervenției.

d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sînt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi

Nu este cazul

Concluzie

e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați

consultă secțiunea 3, c).

5. Implementarea și monitorizarea

a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sînt necesare

Lansarea și implementarea Programului nu necesită modificări ale cadrului normativ.

Implementarea Programului se va realiza de IP ODA în conformitate cu prevederile Programului și manualul operațional de implementare, aprobat de Consiliul IP ODA.

b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea

Indicatori de monitorizare și evaluare

Indicatori de produs:

1. Componenta I – Vizibilitate și promovare

- 1) 9 conferințe, webinarii și seminarii desfășurate;
- 2) 1000 participanți la conferințe, webinarii și seminarii organizate;
- 3) 10000 vizualizări în rețele de socializare;
- 4) 30 publicații în rețele de socializare;
- 5) 5 apariții media;
- 6) 1 parteneriat media stabilit;
- 7) 2 campanii de vizibilitate realizate;
- 8) baza de date businesslink.md funcțională și completată cu cel puțin 100 profile noi;
- 9) 6 evenimente B2B matchmaking desfășurate;
- 10) 50 întreprinderi participante la evenimente B2B.

2. Componenta II - Facilitarea accesului la serviciile de dezvoltare a afacerii

- 1) 120 reprezentanți ale întreprinderilor au beneficiat de instruire organizate de I.P. ODA;
- 2) 20% din numărul beneficiarilor sunt întreprinderile administrate de (cumulativ) femei, întreprinderilor din zonele rurale și întreprinderilor sociale;
- 3) 260 companii finanțate.

3. Componenta III - Facilitarea accesului și extinderea pe piețe prin cofinanțarea cheltuielilor

- 1) 40 companii finanțate;
- 2) valoarea totală a proiectelor de dezvoltare a afacerilor implementate de circa 236 mil. lei.

4. Indicatori de rezultat:

- 1) 10% din numărul întreprinderilor participante la instruirile organizate de I.P. ODA au beneficiat de suport prin alte componente ale Programului;
- 2) 15 întreprinderi integrate în lanțurile valorice;
- 3) 30 întreprinderi colaborează cu întreprinderi agregatori de produse și servicii;
- 4) cel puțin 10% din întreprinderile beneficiare de suport prin Componenta II și III a Programului vor comercializa produsele și serviciile sale prin intermediul platformelor electronice;
- 5) creșterea reală a productivității (conform venitului din vânzări) întreprinderilor beneficiare a programului cu 10% peste 12 luni după implementarea proiectelor finanțate;
- 6) creșterea reală a cifrei de afaceri cu cel puțin 10% într-un termen de 12 luni după implementarea proiectelor finanțate;
- 7) circa 60% din companiile beneficiare vor majora câștigul salarial mediu pe companie;
- 8) cel puțin 20% din întreprinderile participante la prezentul Program vor majora exportul producției proprii și serviciilor cu 10% într-un termen de 12 luni după implementarea proiectelor finanțate.

c) Identificați peste cât timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea

Se preconizează că impactul estimat al implementării Programului va fi resimțit peste 24 de luni de la lansarea Programului. Impactul asupra Programului se va baza pe evaluarea rapoartelor de progres, semestriale și anuale.

Monitorizarea și evaluarea Programului implică monitorizarea realizării proiectelor investiționale, identificarea și diminuarea riscurilor potențiale de neimplementare a proiectelor finanțate prin intermediul Programului, determinarea tacticilor de comunicare cu beneficiarii de resurse financiare nerambursabile, precum și evaluarea impactului acestora, ceea ce presupune:

- urmărirea respectării condițiilor și utilizării resurselor financiare conform destinației stabilite în contractul de finanțare nerambursabilă;
- evaluarea impactului asupra întreprinderii, sectorului/mediului economic;
- monitorizarea beneficiarilor Programului pentru o perioadă de 24 de luni de la data prezentării setului complet de acte care confirmă utilizarea resurselor financiare conform destinației.

IP ODA va elabora și va prezenta anual Consiliului IP ODA și Ministerului Economiei rapoarte Anuale și un raport final) privind implementarea Programului și atingerea indicatorilor de produs și a celor de rezultat planificați.

IP ODA va efectua monitorizarea la etapa post finanțare, verificarea finală aferentă monitorizării și va solicita de la beneficiari, la necesitate, rapoarte de performanță cu informații necesare.

6. Consultarea

a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă

- Ministerele, Cancelaria de Stat, alte autorități administrative centrale subordonate Guvernului și structurile organizaționale din sfera lor de competență, care sunt implicate în elaborarea și implementarea politicilor de dezvoltare a întreprinderilor mici și mijlocii;
- Asociațiile de afaceri care realizează acțiuni, oferă facilități și servicii pentru creșterea productivității și competitivității întreprinderilor, facilitează crearea și consolidarea parteneriatelor în cadrul lanțurilor valorice.

b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților

- Sesiuni de interviuri cu IMM;
- Ședința cu participarea reprezentanților mediului de afaceri;
- Consultări cu asociațiile de business din domeniul electronic, textil;
- Consultări cu companiile internaționale cu sediul în Republica Moldova;
- Prezentarea conceptului în cadrul evenimentelor naționale de tip dialog public-privat;
- Consultări cu asociații de business și organizații internaționale de promovare a comerțului bilateral și investiții;
- Consultări cu parteneri de dezvoltare.

În conformitate cu procedurile stabilite pentru transparența în procesul decizional și în vederea elaborării actelor normative, proiectul Hotărârii Guvernului și nota informativă vor fi plasate pentru inițierea procedurii de avizare/expertizare și consultare publică, pe pagina web oficială a Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării (www.mded.gov.md), compartimentul Transparența/Anunțuri privind consultări publice, precum și pe platforma guvernamentală (www.particip.gov.md).

c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)

Poziția fiecărei entități consultate va fi analizată după consultarea publică a documentului de analiză a impactului și/sau intervenția propusă.

Anexă

Tabel pentru identificarea impacturilor

Categoriile de impact	Punctaj atribuit		
	Opțiunea propusă	Opțiunea alterativă 1	Opțiunea alterativă 2
Economic			
costurile desfășurării afacerilor	0		
povara administrativă	0		
fluxurile comerciale și investiționale	2		
competitivitatea afacerilor	3		
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	3		
concurența pe piață	3		
activitatea de inovare și cercetare	3		
veniturile și cheltuielile publice	2		
cadru instituțional al autorităților publice	2		
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	2		
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor	2		
situația social-economică în anumite regiuni	2		
situația macroeconomică	2		
alte aspecte economice	2		
Social			
gradul de ocupare a forței de muncă	2		
nivelul de salarizare	2		
condițiile și organizarea muncii	2		

sănătatea și securitatea muncii	2		
formarea profesională	2		
inegalitatea și distribuția veniturilor	0		
nivelul veniturilor populației	2		
nivelul sărăciei	2		
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile	0		
diversitatea culturală și lingvistică	0		
partidele politice și organizațiile civice	0		
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea	0		
modul sănătos de viață al populației	0		
nivelul criminalității și securității publice	0		
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială	0		
accesul și calitatea serviciilor educaționale	1		
accesul și calitatea serviciilor medicale	0		
accesul și calitatea serviciilor publice administrative	0		
nivelul și calitatea educației populației	1		
conservarea patrimoniului cultural	0		
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale	0		
accesul și participarea populației în activități sportive	0		
discriminarea	1		
alte aspecte sociale	0		
De mediu			
clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon	1		
calitatea aerului	1		
calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și de alt gen	0		
biodiversitatea	0		
flora	0		
fauna	0		
peisajele naturale	0		
starea și resursele solului	0		
producerea și reciclarea deșeurilor	1		
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile	1		
consumul și producția durabilă	1		
intensitatea energetică	1		
eficiența și performanța energetică	1		
bunăstarea animalelor	0		
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)	0		
utilizarea terenurilor	0		
alte aspecte de mediu	0		

Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 reprezintă lipsa impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea „a nu face nimic”, în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg,

cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit. b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.

**MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

25.10.2023 nr. **15/3-06/193**

La nr. **09-3055 din 03.10.2023**

Referitor la Analiza impactului asupra proiectului cu privire la aprobarea Programului de creștere a competitivității la export și integrarea în lanțurile valorice internaționale a ÎMM

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării

e-mail: secretariat@mded.gov.md

Ministerul Finanțelor, la solicitarea nr.09-3055 din 03.10.2023, a examinat Analiza impactului asupra proiectului cu privire la aprobarea Programului de creștere a competitivității la export și integrarea în lanțurile valorice internaționale a ÎMM și comunică următoarele.

Potrivit Analizei de impact, Programul dat vine drept prelungirea Programului de creștere a competitivității ÎMM și internaționalizare a acestora, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.439/2020. Astfel, pentru a putea fi estimat impactul asupra economiei și necesitatea prelungirii acțiunilor propuse, este oportun realizarea raportului privind evaluarea indicatorilor de produs și rezultat a Programului de creștere a competitivității ÎMM și internaționalizare a acestora.

Se recomandă ca în Analiza de impact să fie stipulată perioada de implementare și costul total al Programului.

Totodată, se recomandă corelarea tuturor problemelor identificate în cadrul Analizei de impact cu indicatorii de produs și rezultat.

Cum ar fi, de exemplu, printre problemele identificate se regăsește lipsa de adoptare a tehnologiilor noi, a standardelor de calitate internațională ș.a., printre factorii identificați fiind lipsa calificării adecvate a forței de muncă, reticența în adoptarea tehnologiilor inovative. Ca impedimente au fost identificați factorii respectivi, însă ca acțiuni, la indicatorii de produs și rezultat nu se regăsesc acțiunile necesare. Iar creșterea rentabilității/eficienței muncitorilor precum și investirea în tehnologiile noi va genera competitivitate și eficiență pe plan internațional.

Astfel, în acest context, considerăm oportun completarea indicatorilor de produs și rezultat de la pct.5 lit.b) din Analiza de impact, cu următorii indicatori: „Numărul de muncitori/angajați ce necesită a fi instruiți implicați în activitatea de întreprinzător în vederea creșterii capacităților acestora în utilizarea noilor tehnologii de producere” și „Numărul de instruire ale muncitorilor/angajaților implicați în activitatea de întreprinzător” ș.a.

Secretar de Stat

Olga GOLBAN

*Executor: Braguța Rodica
tel.: 022 26 27 64
e-mail: rodica.braguta@mf.gov.md*

Nr. 10-1075 din 03.04.2024

Cancelaria de Stat

În conformitate cu prevederile pct. 179 din Regulamentul Guvernului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, se transmite cererea privind înregistrarea în lista proiectelor, care urmează a fi examinate în cadrul ședinței secretarilor generali, a proiectului hotărârii Guvernului *cu privire aprobarea Programului de creștere a competitivității producătorilor locali și integrarea în lanțurilor valorice.*

Cerere

Nr. crt.	Criterii de înregistrare	Nota autorului
1.	Categoria și denumirea proiectului	Proiectul hotărârii Guvernului cu privire aprobarea Programului de creștere a competitivității producătorilor locali și integrarea în lanțurilor valorice.
2.	Autoritatea care a elaborat proiectul	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
3.	Justificarea depunerii cererii	În temeiul art. 9, alin. (1) litera a) din Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii și a pct. 2.3.4. din Planul de acțiuni privind implementarea în anii 2023-2025 a Programului național pentru promovarea antreprenoriatului și creșterea competitivității (PACC 2027) în anii 2023-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 653/2023.
4.	Lista autorităților și instituțiilor a căror avizare este necesară	Ministerul Finanțelor Ministerul Justiției Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare Centrul Național Anticorupție Consiliul Concurenței

		Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului Agenția de Investiții Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare
5.	Termenul-limită pentru depunerea avizelor/expertizelor	10 zile lucrătoare
6.	Persoana responsabilă de promovarea proiectului	Constantin Țurcanu , șef Direcție politici de dezvoltare a antreprenoriatului, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, tel. 079304013, e-mail: constantin.turcanu@mded.gov.md ;
7	Anexe	1. Proiectul hotărârii de Guvern 8 – file; 2. Nota informativă 4 – file; 3. Analiza de impact 11 – file;
8	Data și ora depunerii cererii	
9	Semnătura	

Secretar de stat

Veronica ARPINTIN